

Felleskapsfølelse i samlingsstund

Hvordan kan bruk av fortelling i samlingsstund bidra til å skape fellesskapsfølelse hos barn?

Cecilie Bjørkhaug
(kandidatnummer: 5)

Bacheloroppgave

BKBAC3900

Trondheim, april 2023

Bacheloroppgaven er et selvstendig studentarbeid gjennomført ved Dronning Mauds Minne Høgskole for Barnehagelærerutdanning og er godkjent som en del av barnehagelærerutdanningen. Under utarbeidelse av oppgaven har studenten fått veiledning ved DMMH.

DronningMaudsMinne
HØGSKOLE FOR BARNEHAGELÆRERUTDANNING

Innholdsfortegnelse

1. Innledning	2
1.1 Oppgavens disposisjon	3
2. Teori.....	4
2.1 Hva er en samlingsstund?	4
2.2 Fellesskap	5
2.3 Fortelling i samlingsstund	6
2.4 Formidling av fortelling.....	7
2.5 Dramaforløp og lekverden	8
3. Metode	10
3.1. Valg av metode	10
3.2 Adgang til felten og utvalg av informanter	11
3.3 Forberedelse.....	12
3.4 Beskrivelse av gjennomføring.....	12
3.5 Analyse og tolkning av datamaterialet.....	13
3.6 Metodekritikk.....	14
3.7 Etiske retningslinjer.....	15
4. Presentasjon av funn og drøfting	18
4.1. Bruk av virkemidler.....	18
4.2. Felles utgangspunkt	18
4.3. Deltagelse og barnas medvirkning.....	21
4.4 Fellesskapsfølelse.....	23
4.5 Samtaler med pedagog.....	27
5. Avslutning.....	29
6. Referanseliste.....	30
7. Vedlegg:	32
7.1 Vedlegg 1: samtykkeskjema	32

1. Innledning

Da jeg var liten pleide min far å lese Harry Potter- bøkene for meg og min storebror hver kveld. Vi samlet oss tett i sengen min for å lese kveldens kapittel, jeg fikk som regel bare med meg halvparten før jeg sovnet. Jeg brydde meg ikke mye om innholdet i bøkene, da det viktigste for meg var at vi hadde dette felles, det ble noe vi gjorde. Det jeg kjente på i denne viktige stunden var fellesskapsfølelse. Begrepet fellesskap står sentralt i rammeplanen for barnehagen, blant annet står det «Å møte individets behov for omsorg ... og sikre at barn får ta del i og medvirke i fellesskapet, er viktige verdier som skal gjenspeiles i barnehagen» (Kunnskapsdepartementet, 2021, s. 8). Dermed skal barnehagen legge til rette for barns deltagelse i fellesskapet. Samlingsstunden er en fin arena for å arbeide med å styrke fellesskapet, da dette er en stund skapt for å samles. Reich (1996 i Eriksen og Isaksen 2020, s. 12) har forsket på samlingsstund i barnehagen, og definerer samlingsstunden som en stund der voksne og barn samles over en felles aktivitet. Dermed har jeg valgt tematikken samlingsstund som arena for fellesskapsfølelse, hvor jeg vil fokusere på å bruke en fortelling som utgangspunkt. Dette har jeg valgt da jeg selv har erfaring med hvordan fortellinger kan være samlende.

I min barndom lekte vi ofte ut det vi hadde sett på barnetv. Jeg opplever at barn som vokser opp i dag har et stort mangfold av barneprogrammer, og derfor kan mangle felles referanser. Brendeland skriver om hvordan media stadig blir en større del av barns liv, og barn får flere og flere inntrykk fra tv, film, videospill osv (Brendeland, 2009, s. 31). Jæger et al. skriver at barns kulturelle inntrykk ofte kan gjenspeiles i barnehagen, og blir inspirasjonskilder til barns lek (Jæger et al. 2016, s.14). Dette medfører at barn kan få ulike inspirasjonskilder til leken da de har så mange valg til hva de vil se på, noe som kan gjøre det mer utfordrende for andre å delta i lek om de ikke kjenner til inspirasjonskilden. Det kan derfor tenkes at barnehagen blir en viktig arena for å gi barna påfyll med felles referanser gjennom fortellinger, bøker, teater osv. Rammeplanen for barnehagen skriver «Personalet skal bidra til at barna får felles erfaringer som grunnlag for lek og legge til rette for utvikling av leketemaer» (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 15). Fra mine observasjoner fra praksis har jeg opplevd et barn har strevet for å komme seg inn i lek med andre, da han ikke hadde kjennskap til filmen de andre guttene brukte som utgangspunkt til lek. Det er viktig å gi barna opplevelser som kan gi felles referanser, slik at det blir lettere for barn å delta i lek med andre. «Felleserfaringene

som lesingen gir, kan raskt skape forutsetninger for samforståelse, skape forutsetninger for fellesskap gjennom lek» (Kristoffersen, 2015, s. 53). Dette sammenfatter tematikken jeg har valgt for bacheloroppgaven. På bakgrunn av det her har jeg valgt følgende problemstilling:

«Hvordan kan bruk av fortelling i samlingsstund bidra til å skape fellesskapsfølelse hos barn».

Jeg har valgt å ta i bruk dramafaget i min bacheloroppgave, da jeg har opplevd at dette er et viktig fag som gir barn mange viktige erfaringer. Jeg har selv sett hvordan arbeid med dramafaget bærer mye likhet med barns lek, ved at man kan gå inn i en rolle, vekker objekter til liv, og bruker dramatiske virkemidler. Jeg har selv erfart hvordan arbeid med dramafaget i barnehagen kan bidra til å gjøre barn tryggere på seg selv, på andre og tørr mer å by på seg selv. Dette er noe jeg vil gå mer inn på i teoridelen.

1.1 Oppgavens disposisjon

I første del av bacheloroppgaven vil jeg gjøre rede for relevant teori, som jeg senere vil benytte i analyse og drøftingsdelen. Teoridelen er delt inn i fem deler ut i fra ulike tematikker som vil være relevant til drøftingsdelen. Temaene er: hva er samlingsstund, fellesskap, fortelling i samlingsstund, formidling av fortelling og til slutt dramaforløp og lekverden. Videre har jeg et kapittel om metodedel som omhandler valgt metode for prosjektet, her går jeg inn på valg av metode, informant, hvilke etiske retningslinjer jeg har forhold meg til, metodekritikk og hvordan jeg har samlet inn og behandlet datamaterialet. Den tredje delen av oppgaven består av analyse og drøfting. Her vil jeg drøfte de funn jeg har gjort meg i lys av teorien, og analysere datamaterialet. Til slutt har jeg en avslutning og oppsummering av de viktigste delene.

2. Teori

I denne delen av bacheloroppgaven skal jeg presentere relevant teori for min valgte problemstilling. Temaene jeg skal presentere er samlingsstund, fortelling i samlingsstund, fellesskap, formidling av fortelling, dramaforløp og lekverden.

2.1 Hva er en samlingsstund?

Jeg har opplevd at i barnehagen er det mye snakk om samlingsstund, det er ofte noe som er etablert i rutine. Samlingsstunder kan variere mye i form, noen ganger er det bare avdelingen som møtes, det synge sanger og man snakker kanskje om et tema, andre dager kan det være lesing av bildebok og dans. Det som alltid står sentralt er at det er en planlagt aktivitet med et felles fokus. Brendeland skriver at en samlingsstund er en stund hvor man samles, der innholdet i samlingsstunden kan varierer ut fra hva man planlegger (Brendeland, 2009, s. 19).

I rammeplanen for barnehagen fra 1995 blir samlingsstund-begrepet brukt i motsetning til rammeplanen for barnehagen fra 2017. Brendeland henviser til rammeplanen for barnehagen fra 1995:

Barnehagens faste samlinger bidrar til å utvikle gruppefølelsen ved at alle i gruppen er til stede samtidig – barn og voksne – holder på med noe sammen. Det kan være sang, lek, høre på en fortelling, lese høyt eller samtale om selve livet i gruppen.
(Brendeland, 2009, s. 19)

I rammeplanen for barnehagen fra 2017 blir ikke begrepet samlingsstund nevnt, men begrepet læringsfellesskap blir brukt (Kunnskapsdepartementet, 2021, s. 16). Det kan derfor tolkes som at en samlingsstund kan være en arena for læring i fellesskap, og derfor går under begrepet læringsfellesskap. Det står også i rammeplanen for barnehagen «Personalet skal sørge for at alle barn opplever trygghet, tilhørighet og trivsel i barnehagen» (Kunnskapsdepartementet, 2021, s. 15). Det kan tenkes at samlingsstund kan være en arena for å arbeide med dette.

«Personalet skal støtte barnas aktivitet, engasjement og deltakelse i fellesskapet» (Kunnskapsdepartementet, 2021, s.16). Dette omhandler demokrati og medvirkning i barnehagen. Brendeland skriver om viktigheten av å sette seg ned og se på hvordan vi kan la

barna medvirke og komme til i samlingsstunden, uten å la barna ta over hele opplegget (Brendeland, 2009, s. 59). Det ene punktet som ble fremhevet var regler og ro, noe som er med å styrker fellesskapet ved at alle barna blir like mye hørt. Hun fortsetter med å skrive at ved å ha tydelige regler på at man skal vente på sin tur og at man ikke skal forstyrre andre, er man med på å sikre at alle skal få mulighet til å delta (Brendeland, 2009, ss. 59-60). Dette henger sammen med det som står i rammeplanen «Personalet skal bygge på kreativitet og lek og være åpne for improvisasjon og barns medvirkning» (Kunnskapsdepartementet, 2021, s. 26). Ved å ha klare regler for hvordan vi skal være mot hverandre i samlingsstunden åpner vi opp for å kunne ta imot de impulser barna kommer med.

Samlingsstunden vil ofte være et fast innslag hver dag i barnehagens dagsrytme. Dette er med på å skape forutsigbarhet i barnehagehverdagen. Gode rutiner er viktig i barnehagen, fordi forutsigbarhet gir trygghet ved at man vet hva som skal skje og når (Drugli, 2017, s. 164). Selv om innholdet er varierende vet barna som regel hva de kan forvente, slik som å gå gjennom hvem som er i barnehagen idag, noen faste sanger og at de skal møtes og gjøre noe sammen.

2.2 Fellesskap

Alle mennesker har et underliggende ønske om å høre til og få bekreftelse fra andre, dette ønsket gjelder også barn (Greve, 2018, s. 390). Kibsgaard beskriver det å være en del av et fellesskap som livsviktig, og har stor betydning på om en ser på seg selv som verdifull eller ikke. Hun fortsetter med å skrive at for å kunne delta i lek med andre barn trenger man noe kunnskap om hvordan man skal oppføre seg i lek med andre og «...inneha noen erfaringer som bidrar til at barnet skjønner innholdet i leken...» (Kibsgaard, 2018, s. 358). Det vil si at om noen barn leker en lek med utgangspunkt i en fortelling, og et annen barn ønsker å delta i leken er det viktig at dette barnet har kjennskap til fortellingen som lekes ut. Kristoffersen beskriver dette så fint «Felleserfaringene ... kan raskt skape forutsetninger for samforståelse, skape forutsetninger for fellesskap gjennom lek» (Kristoffersen, 2015, s. 53). I følge Larsen og Slåtten vil opplevelser med å være en del av noe sammen med andre være med på å gi gode erfaringer med inkludering (Larsen & Slåtten, 2019, s. 311). Det kan derfor tolkes som at dette igjen vil føre til at det blir lettere å inkludere andre da man har positive erfaringer til inkludering.

Noen barn klarer å komme seg inn i lek med andre barn helt uten hjelp fra voksne, mens andre finner det mer utfordrende. Sjøvik skriver at barn med særskilte behov kan ha behov for ekstra hjelp og støtte av personalet i barnehagen for å bli en del av fellesskapet (Sjøvik, 2014, s. 39). Det blir derfor viktig at personalet i barnehagen legger til rette for at alle barna i barnehagen, inkludert barn med særskilte behov blir en del av fellesskapet. I rammeplanen for barnehagen står det « I barnehagen skal alle barn kunne erfare å være betydningsfulle og fellesskapet og å være i positivt samspill med barn og voksne» (Kunnskapsdepartementet, 2021, s. 17). Det vil si at personalet må legge til rette for situasjoner der alle barna får kjenne på å være en viktig bidragsyter til fellesskapet. . Brendeland skriver at gjennom samlingsstunder får barn en følelse av å være en del av et fellesskap, og ved å oppleve noe fint sammen har man lettere for å knytte vennskap (Brendeland, 2009, s. 21). Dette har sammenheng med det Dardanou og Pesch skriver om hvordan samlingsstunden kan være en viktig arena for å gi barn viktige erfaringer med å være en del av en gruppe (Dardanou & Pesch, 2020, s. 26). I en samlingsstund vil man ofte gjøre aktiviteter sammen, slik som å synge sanger, lese bok og snakke om ulike tematikker. Gjennom slike kollektive handlinger kan man skape viktige erfaringer med å være en del av en gruppe. Hovik skriver også om fellesskap, og hvordan teater kan være en arena for å videreutvikle fellesskapet, ved at det kan åpne opp for kollektive handlinger (Hovik, 2011, s. 126). Det blir tydelig at å ha felles erfaringer og/eller referanser er viktig for å skape og videreutvikle fellesskapet.

2.3 Fortelling i samlingsstund.

Kristoffersen skriver om bruk av litteratur som utgangspunkt for temaarbeid, dette fordi litteratur har en dramatisk oppbygging noe som er gjenkjennbart for både barn og voksne (Kristoffersen, 2015, s. 52). En annen grunn Kristoffersen bruker for hvorfor litteratur er et godt utgangspunkt for temaarbeid er at temaer i litteratur bli videreført i barns lek, noe som igjen kan bidra til å gi økt kunnskap om tematikken (Kristoffersen, 2015, s. 53)

Medier laget for barn idag spiller mye mer på det visuelle en det kanskje har gjort tidligere, dette medfører at barna er mer trent på å få med seg mange detaljer på det visuelle og analysere (Brendeland, 2009, ss. 32-33). Brendeland mener at det at barn har blitt mer opptatt av det visuelle gjennom tidene, er noe personalet i barnehagen burde bruke i samlingsstunder, da dette kan inspirere til mange kreative ideer, samtaler, historier osv (Brendeland, 2009, s. 33). Bruk av rekvisitter når man skal fortelle en fortelling vil gi barna noe visuelt å følge med på. Et eksempel på hvordan dette kan gjøres er figurteater, da får barna en figur å følge med

på. Olaussen skriver at ved bruk av bevegelser kommer figuren til live, denne uttrykksformen finner man også igjen i barns lek da barn ofte kan gjøre objekter levende i leken (Olaussen, 2015, ss. 115-116). Bruk av figurer kan både minne om barns lek og inspirere til lek.

Kristoffersen skriver at rekvisitter er også med på styrke fiksjonen, og kan brukes som en inspirasjonskilde (Kristoffersen, 2015, s. 56). Dette er relatert til det Birkeland et al. skriver om bruk av tilleggseffekter. De skriver at ved bruk av tilleggseffekter slik som konkrete kan være med å forsterke handlingen ved en fremføring av fortelling (Birkeland et al., 2018, s.22). Det blir tydelig at bruk av rekvisitter når en skal fortelle en fortelling for barn kan inspirere til lek, forsterke handlingen og styrke fiksjonen.

Kristoffersen skriver om bruk av dramaturgi ved blant annet formidling av fortelling, og viktigheten med å være bevisst på de valgene en tar samt å stille spørsmål ved og reflektere over de valg som er tatt (Kristoffersen, 2015, s. 58). Noen av valgene man tar når man jobber med en fortelling er valg av virkemidler. Virkemidler kan være med på å styrke fiksjonen, noen av virkemidlene er spenning, kontraster og symboler (Kristoffersen, 2015, s. 59). Dette henger sammen med det Brendeland skriver om viktige elementer i samlingsstunder, blant annet er et av elementene bruk av gjentakelse. Hun fortsetter med å skrive at det er viktig fordi det skaper en «gjenskjenningsglede», og gir gode muligheter for å kunne måle progresjonen i arbeidet. Hun fortsetter med å skrive at ved bruk av gjentakelser åpner man opp for muligheten til å bruke overraskelsesmomenter (Brendeland, 2009, s. 106). Ved at man har gjentakelser skaper man en forutsigbarhet, noe som legger opp til at man kan overraske ved å gjøre noe ikke forutsigbart. Gjentakelse av samlingsstunder vil gjøre det lettere å måle progresjon, ved at man kan sammenligne barnas respons og/eller deltagelse første og andre gangen.

2.4 Formidling av fortelling

Birkeland et al. påpeker viktigheten av førlesing når man skal presentere en bok for barn, dette er for å skape interesse for boka (Birkeland et al., 2018, s.22). Når en skal formidle en fortelling til barn er det mye forarbeid som kreves for at barna skal få mest mulig ut av fortellingen. Birkeland et al. skriver om at barna må ikke være for slitne (Birkeland et al., 2018, s. 22). Det kan derfor tenkes at å formidle en fortelling ikke er optimalt rett før måltider når de er sultne, og/eller på slutten av barnehagedagen da de er mest slitne. I følge Birkeland et al. lager man spenning når man forteller noe ved bruk av mimikk og stemmebruk. Når man formidler en fortelling for barn for man ofte innspill og responser fra barna. Birkeland et al.

skriver om viktigheten av at fortelleren kan fortellingen godt og er åpen for barnas responser på det som blir presentert. (Birkeland et al., 2018, s. 22-23). Dette henger sammen med det Olaussen skriver om fortellerens balansegang mellom å ta styring under fortellersituasjonen, samtidig som en skal være åpen for endringer og improvisasjon underveis. Hun understreker at for å få til dette kreves det både å kunne stoffet godt og ha overskudd til det (Olaussen, 2015, s. 75). I følge Birkeland et al. er barns respons viktig, dersom barna ikke kommer med responser må den som forteller være observant på dette og forandre måten hen formidler på for å få noe respons (Birkeland et al. 2018, s. 22-23).

2.5 Dramaforløp og lekverden

Når barn inngår i en lek som engasjerer dem kan det oppleves som om de forsvinner i en egen verden. Kristoffersen skriver en slik verden som kalles en lekverden, dette er en lek som barna og de voksne etablerer og går inn i sammen (Kristoffersen, 2015, s. 54). Dette kan minne om det Larsen beskriver som dramatisk lek. Larsen skriver om hvordan dramatisk lek henger sammen med dramaforløp. En dramatisk lek er barnestyrt mens dramaforløpet er voksenstyrt, hun skriver at det optimale i et dramaforløp er at den voksne setter rammene for dramaforløpet men lar barna leke det ut uten unødvendig styring fra den voksne (Larsen, 1997, s. 46). Den voksnes rolle blir dermed å dra i gang leken og sette rammene, for så å trekke seg mer unna. Kristoffersen skriver at for å skape en lekverden krever det at man gjør noe med det fysiske miljøet, slik som lys, rekvisitter, lyder. Brendeland skriver også om bruk av lyd, lys og rekvisitter i samlingsstunden, og hvordan dette kan være med på å vekke interesse, nysgjerrighet og fører til stimulering av sansene. Hun fortsetter med å skrive at en utfordring kan bli å bli for ivrig på bruk av disse virkemidlene, slik at det fysiske miljøet en har skapt blir forstyrrende (Brendeland, 2009, s. 177). Det krever altså noe kunnskap om hvordan en kan best mulig bruke disse virkemidlene på en slik måte at det styrker denne lekverdenen man skaper, fremfor at det blir for overstyrende. Kristoffersen skriver at det er viktig at personalet har noe dramafaglig kompetanse for å kunne ta i bruk de ulike dramatiske virkemidlene og skape en lekverden med barna (Kristoffersen, 2015, ss. 54-55).

Dramaforløp er i følge Larsen en måte å strukturere drama, og skal bidra til at barna lærer noe om noe (Larsen, 1997, s. 28) Dramaforløp med utgangspunkt i en fortelling vil derfor kunne føre til at barna lærer noe om fortellingen, tematikken til fortellingen, karakterene og/eller om dramaspråket. Ved å ta utgangspunkt i en fortelling vil barna kunne bli enda bedre kjent med tematikken og rollefigurene enn de ville ved bare lesing, dette fordi man går mer i dybden på

deler av fortellingen (Larsen, 1997, s. 28). Rønningen skriver om viktigheten av den voksnes rolle i dramaforløpet. Den voksne har ansvar for å strukturere dramaforløpet på en slik måte at det legger til rette for barnas utforskning av tematikken (Rønningen, 2015, s. 92).

Larsen skriver om pedagogens rolle, og hvor viktig det er at pedagogen viser med hele kroppen at hun/han er interessert i de innspill som barna kommer med. Hun fortsetter med å skrive at i et dramaforløp med barn er et av målene å få barna mest mulig deltagende, derfor er det viktig at vi møter de innspillene barna kommer med slik at de vil fortsette å være like deltagende (Larsen, 1997, s. 23). Det kan tenkes at en måte å gjøre dette på er ved å være deltagende sammen med barna. Kristoffersen beskriver dramaforløp som en form for lek som utvikles av voksne sammen med barn, og som krever evnen til å improvisere (Kristoffersen, 2015, s. 61). Improvisasjon kreves for å kunne følge opp til barns deltagelse, da man må svare på barns spontane innspill (Liset et al., 2011, s.16). Strømsøe skriver en utfordring pedagogen kan møte på er å skulle være åpen for barnas innspill, da pedagogen ofte kan ha en tendens til være opptatt av å følge planen (Strømsøe, 2015, s. 169). Det kan tenkes at om pedagogen blir for opptatt av å følge planen blir det utfordrende å inngå i rolle sammen med barn, da dette krever improvisasjon. Pedagogen må derfor tørre å løsrive seg fra planen, og heller improvisere underveis. Dette henger sammen med det Brendeland skriver om behovet den som leder et opplegg kan ha for å få hjelp av medarbeidere til å holde ro i barnegruppen, på denne måten kan lederen fokusere på opplegget uten unødvendige forstyrrelser (Brendeland, 2009, s. 179). Dermed vil den voksne ha mulighet til å spille på barnas innspill. Dette henger også sammen med de som står skrevet i rammeplanen for barnehagen som nevnt tidligere, som sier at personalet skal være åpne for barnas innspill og lage rom for improvisasjon (Kunnskapsdepartementet, 2021, s. 26).

3. Metode

I dette kapitlet skal jeg redegjøre for valgt metode, gjennomføringen av datainnsamlingen, og hvordan jeg har klargjort datamaterialet for analysering og tolkning. Videre skal jeg ta for meg metodekritikk, der jeg vil se på utfordringer ved valgt metode og hvordan jeg har jobbet for å gjøre bacheloroppgaven mest mulig troverdig. Til slutt vil jeg redegjøre for de etiske retningslinjene jeg har måtte forholde meg til ved bachelorprosjektet.

3.1. Valg av metode

Når man skal finne svar på forskningsspørsmål må man velge en metode. Metoden man velger vil være avhengig av hva slags tematikk eller problemstilling man ønsker å forske på. Det finnes flere ulike metoder for å få svar på forskningsspørsmål men hovedsakelig er det to, som er kvalitativ og kvantitativ (Bergsland & Jæger, 2022, s. 28). Thagaard skriver at kvalitativ metode omhandler å søke kunnskap om sosiale fenomener, noe som ikke kan måles kvantitativt eller med frekvens. (Thagaard, 2018, s. 15). Problemstillingen min er «Hvordan kan bruk av fortelling i samlingsstund bidra til å skape fellesskapsfølelse hos barn». For å utforske denne problemstillingen har jeg valgt en kvalitativ tilnærming. Kvalitativ metode passer best for å undersøke min problemstilling, da den sikter til en forståelse av sosiale fenomener.

Innsamlingsstrategien jeg har valgt i prosjektet er deltagende observasjon og samtaler i etterkant av observasjonene. Dalland skriver at deltagende observasjon er «...en forskningsmetode som innebærer at forskeren deltar i de sosiale prosessene som hun eller han studerer, for på den måten å samle data» (Dalland, 2020, s. 103). Fangen deler observasjonsstudier inn i to kategorier; deltagende observasjon og ikke-deltagende observasjon. Ikke-deltagende observasjon omhandler å observere andre, uten egen deltagelse (Fangen, 2015). Ulempen med å bruke denne metoden kan være at deltagerne som blir observert føler seg overvåket. Derfor valgte jeg å ha samlingsstunden selv, og dermed benytte deltagende observasjon som metode for feltarbeidet. En utfordring med deltagende observasjon er at det krever mye konsentrasjon og fokus, det kan derfor være utfordrende å få med seg alt. Jeg valgte derfor å ha pedagogisk leder til å observere, og dele sine observasjoner i en samtale i etterkant. Johannessen et al. skriver at ved bruk av observasjon som metode er det ofte optimalt å i tillegg ha samtaler med deltageren for å få inngående kunnskap om personens erfaringer (Johannessen et al., 2021, s. 79). Jeg brukte dermed to metoder for

prosjektet mitt, observasjon og en refleksjonssamtale. Det å bruke mer enn en metode kalles metodetriangulering, og kan være med på å gi et mer utfyllende bilde av det som forskes på (Bergsland & Jæger, 2022, s. 31). Jeg ønsket å ha disse to metodene for å få høre om pedagogisk leders erfaringer og tanker rundt tematikken, samtidig som jeg selv ønsket å oppleve barnas mottagelse, blikk, kroppsspråk i møte med samlingsstunden. Bergsland og Jæger skriver «Observasjon gir ... tilgang til informasjon som kan være vanskelig å få frem gjennom andre metoder» (Bergsland & Jæger, 2022, s. 83).

3.2 Adgang til felten og utvalg av informanter

I forkant av prosjektet tok jeg direkte kontakt med pedagogisk leder gjennom en telefonsamtale, der pedagogisk leder ble informert om hva prosjektet ville innebære. Etter å ha blitt informert om tema, problemstilling og planen for prosjektet spurte jeg om dette var noe hun kunne være interessert i å delta på, noe hun svarte ja til. Vi i avtalte passende tidspunkt for prosjektstarten.

Jeg valgte til mitt prosjekt å bare ha en informant, da jeg har valgt et ganske omfattende prosjekt med både observasjoner og refleksjonssamtaler. Dalland skriver at det er optimalt å starte opp med et fåtall informanter ved et kvalitativt prosjekt da dette arbeidet vil gå mer i dybden, og om det blir nødvendig med mer kan man øke antallet informanter (Dalland, 2020, s. 81). Jeg var forberedt på å øke antall informanter eller utvide prosjektet om det ble nødvendig for å få inn nok datamaterialet, noe det ikke ble. Informanten jeg valgte ble en nøkkelinformant, da jeg hadde godt kjennskap til informanten fra før av, og styrket denne relasjonen underveis i prosjektet. Thagaard skriver at nøkkelinformanter er personer i felten vi har en god relasjon til, og som påvirker forståelsen vår (Thagaard, 2018, s. 67).

I og med at jeg bare skulle ha en informant ble det derfor viktig å være strategisk i valget av informanten. Før prosjektet hadde jeg kjennskap pedagogisk leder og avdelingen, og var klar over at de har jobbet med å styrke fellesskapet i barnegruppen gjennom samlingsstunder. Dermed hadde jeg en informant som jeg var klar over at hadde erfaring og kunnskap om tematikken, noe som gjør valget om informant til et strategisk valg (Dalland, 2020, s. 79). Jeg hadde også informasjon om at barnegruppen var vant til å ha samlingsstunder, og hadde noe informasjon om hvordan de har jobbet med dette. Noen av barna hadde kjennskap til meg i forkant av samlingsstundene, noe som kan ha gjort at det ble tryggere for barna at jeg skulle ha en samlingsstund for dem.

3.3 Forberedelse

I og med at jeg skulle være deltagende observatør, og gjennomførte samlingene selv, var det viktig med gode forberedelser. En del av forberedelsene var å velge en fortelling å ta utgangspunkt i. Det var viktig for meg å velge en fortelling jeg selv likte, dette fordi da ville jeg kunne bli engasjert i fortellingen, noe som kunne smitte over på barna. Fortellingen måtte også passe til barnegruppens alder som er 3-4 år, og ha en tematikk som passer med prosjektet. Kristoffersen skriver at valget av fortelling er viktig, da litteratur kan være en inngang til både lek og kunnskap (Kristoffersen, 2015, s. 53). Valget falt på fortellingen om skinnvotten, da denne fortellingen handler om fellesskap i form av at det er plass til alle. Fortellingen har også en del karakterer, noe som gjør at den passer bra til en større barnegruppe om man skal leke ut fortellingen i roller.

Jeg måtte også strukturere samlingsstunden, planlegge hvordan jeg ønsket å fremføre, og hva som skulle være med. Etter å ha planlagt samlingsstunden forberedte jeg noen spørsmål til samtalen i etterkant. Refleksjonssamtalene i etterkant av samlingsstundene kan sammenlignes med ustrukturerte intervjuer. Johannessen et al. skriver om ustrukturerte intervjuer og hvordan disse intervjuene er uformelle og uten en plan for rekkefølgen spørsmålene skal stilles på, eller hvilke spørsmål som stilles (Johannessen et al., 2021, s. 108). Jeg valgte å forberede noen spørsmål, for å videre se an underveis hva jeg ønsket å stille.

3.4 Beskrivelse av gjennomføring

Jeg valgte også å komme til barnehagen 30 minutter før jeg skulle ha samlingsstunden, slik at barna kunne bli litt kjent med meg. Når man bruker deltagende observasjon er det viktig å opparbeide en god relasjon til de som skal observeres, i mitt tilfelle var det barnegruppen jeg skulle observere. Thagaard skriver om viktigheten av å etablere et godt forholdt til de som skal observeres, da dette kan gi observatøren en større forståelse av deltagerne (Thagaard, 2018, s. 70).

Videre møtte jeg pedagogisk leder. Vi snakket litt om hva jeg hadde planlagt og jeg fikk informasjon om noen barn som hadde særskilte behov, som hadde behov om å bli forberedt på alt som skulle skje før det skjedde. Barnegruppen gikk inn i rommet de normalt hadde samlingsstund i. Barna fant plassene sine i en halvsirkel og jeg satte meg på gulvet foran dem. Videre introduserte jeg meg selv for barnegruppen og forberedte dem hva som skulle skje. Så startet jeg samlingsstunden når pedagogisk leder var på plass. Det var ca 10 barn tilstede,

pedagogisk leder og en spesialpedagog. I etterkant av samlingsstunden satte jeg og pedagogisk leder en samtale om hva hun hadde observert, hennes tanker rundt tematikken og egne erfaringer. I etterkant av samtalen avtalte vi et nytt tidspunkt for neste samlingsstund uka etter. Jeg noterte ned stikkord rett før samtalen om hva jeg erfarte og observerte, for å så utfylle enda mer i etterkant av samtalen. Jeg ønsket også å få høre om pedagogisk leders observasjoner ganske kort tid etter samlingsstunden. Dette valgte jeg å gjøre for at observasjonene som pedagogisk leder hadde gjort seg ikke skulle bli glemt.

Neste runde kom jeg også 30 min før jeg skulle ha samlingsstunden, men i motsetning til forrige gangen brukte jeg mesteparten av tiden til å forberede rommet. Det var samme barnegruppe på rundt 10 barn denne gangen også, og en ekstra ansatt tilstede i tillegg til pedagogisk leder. Jeg dempet lyset og la ut et hvitt teppe, med en lyslenke som skinte gjennom under teppet. Etter at pedagogisk leder hadde kommet startet jeg samlingsstunden. Jeg begynte igjen med å introdusere meg selv, da det var noen barn tilstede denne gangen som hadde vært fraværende sist. I likhet med den første gjennomføringen hadde jeg og pedagogisk leder en samtale på mellom 5-10 minutter i etterkant av samlingsstunden.

Den siste samlingsstunden møtte jeg opp 1 time før, fordi jeg skulle lage rekvisitter. Jeg og pedagogisk leder forberedte rommet i forkant, da planen var å spille ut fortellingen. Vi satte frem et bord og la tepper over, som barna kunne krype under. Denne dagen var det mye sykdom i barnegruppen, så vi var derfor bare 7 barn. Dermed kunne alle barna få hver sin rolle i utspillingen. Etter gjennomføringen hadde jeg refleksjonssamtalen med pedagogisk leder.

3.5 Analyse og tolkning av datamaterialet

Analyse handler om å jobbe med datamaterialet for å skape mening i det som har blitt studert. Thagaard skriver «Analysen er rettet mot utvikle en helhetlig forståelse av de fenomenene vi studerer» (Thagaard, 2018, s. 151). Umiddelbart etter intervjuet renskrev jeg notatene mine, for å gjøre det lettere å tolke. Jeg har valgt å dele datamaterialet fra prosjektet inn i tre deler, en del for hver samlingsstund. Å organisere data inn i ulike temaer er i følge Johannessen et al. en forutsetning for å skape en forståelse av materialet (Johannessen et al., 2021, s. 153). Jeg har valgt å dele datamaterialet opp i en og en samlingsstund, og samtaler med pedagogisk leder for hver samtale. Hver av samlingsstundene har forskjellige fokusområder som jeg fokuserer på, men vil også ha tematikker som går inn i hverandre. Den første er en

introduksjon til fortellingen, den andre omhandler barns medvirkning. Disse to samlingsstundene forbereder barna på den siste, som fokuserer på deltagelse og fellesskapsfølelse. Samtalene i etterkant av samlingsstunden inneholder tematikker som går igjen, derfor har jeg valgt å slå sammen samtalene til en del. Det jeg har gjort kalles tverrsnittbasert inndeling av data. Johannessen et al. skriver at etter forskeren har samlet inn sitt datamaterialet vil en ofte sette i gang med tverrsnittbasert inndeling av data, det vil si å dele inn dataet i ulike kategorier ut fra tematikk (Johannessen et al., 2021, s. 154-155).

3.6 Metodekritikk

En av utfordringene med metoden observasjon er at det er en metode krever bruk av alle sansene, og som krever mye konsentrasjon. Dalland skriver at observasjon krever bruk av alle sansene våres, og vi trenger å være utvilt og opplagt for å kunne være tilstede i observasjonen (Dalland, 2020, ss. 121-122). Med det kan vi si at observatørens dagsform spiller en stor rolle på hva observatøren får med seg i observasjonen. Dette er en svakhet ved bruk av observasjon som metode, da det er mange variabler som påvirker hva som blir observert.

Slik som nevnt har jeg valgt å ha en rolle som deltagende observatør, utfordringen med dette er å huske på å faktisk observere underveis. Johannessen et al. skriver om to farer ved deltagende observasjon, den ene er å konsentrere seg nok til å observere mens man deltar. Den andre faren som blir beskrevet er å holde seg i rollen som forsker, og da distansere seg på en slik måte at man observerer det som skjer utenfra (Johannessen et al., 2021, s. 89). Dette har vært et fokus for meg gjennom prosjektet, da jeg var forberedt på at dette kunne bli en utfordring for meg. Jeg måtte derfor stadig minne meg selv på hvilken rolle jeg skulle ha. En måte jeg distanserte meg selv på var at jeg ikke tok på meg noe ansvar for å hjelpe barn på do, påkledning og avkledning, da dette fort kunne føre til at jeg gikk inn i rollen som ansatt fremfor forsker. Det skal være en balansegang som deltagende observatør, man må samhandle med deltagerne i forskninger for å kunne ta deres perspektiv samtidig som for mye samhandling fører til at man ikke holder en analytisk distanse (Johannessen et al., , 2021, s. 94)

Måten jeg har jobbet for å skaffe meg datamaterialet omhandler å minske ulempene med valgte metode mest mulig. Dette er med på å øke troverdigheten av bacheloroppgaven. Et eksempel på dette er at jeg bruker pedagogisk leder som ekstra observatør i tillegg til meg

selv, for å minke risikoen for at jeg går glipp av viktig informasjon. Jeg har også brukt en blanding av observasjon og samtale for å kunne gå enda mer inn i dybden på det jeg observerer. Observasjonene er også gjort med minst 1 ukes mellomrom for å gi meg selv en pause fra observasjonene da disse er ganske krevende. Johannessen et al. skriver om viktigheten av å ta seg pauser i feltarbeidet, da dette er slitsomt arbeid og forskeren kan lett gå seg vill i forskningen (Johannessen et al., 2021, s. 95).

En stor utfordring i mitt prosjekt var samtale i etterkant av observasjonene. Da jeg skulle ha en samtale med informanten samtidig som jeg noterte. Det ble derfor utfordrende å få skrevet ned ordrett alt som informanten sa. Begrunnelsen for at jeg valgte å notere ned selv var at det kan være lettere å dele tanker og erfaringer om det kun er meg der enn om jeg hadde hatt med en til å transkribere eller tatt lydopptak. For å sørge for at jeg fikk med meg mest mulig og at det som ble skrevet ned ikke ble tatt ut av kontekst, sendte jeg notatene fra samtale til informanten slik at hun kunne bekrefte at det stemmer. Om informanten følte at noe ikke kom frem slik det var ment, var jeg forberedt på å legge til, fjerne og/eller redigere teksten. Dette ble også gjort, etter endt prosjekt fikk jeg tilbakemelding på noe informanten ønsket å legge til.

Dalland beskriver en utfordring ved bruk av observasjon er forstyrrelser, og hvordan noen av disse forstyrrelsene kan bli en del av observasjonen. Han trekker frem en situasjon der det kommer noen inn og forstyrrer i møtesituasjonen som observeres, og at denne forstyrrelsen gir oss et realistisk bilde på hvordan møtesituasjonen egentlig er. Dermed blir forstyrrelsen en del av observasjonen (Dalland, 2020, s. 123). Dette skjedde også i samtale jeg hadde i etterkant av observasjonen, hvor samtalen ble avbrutt av et barn. Dette så jeg først på som en forstyrrelse, men valgte å skrive det ned likevel. Etter å ha gått gjennom datamaterialet innså jeg at denne observasjonen er et viktig funn i prosjektet.

3.7 Etske retningslinjer

Samfunnsforskning går ut på å forske på mennesker. For å kunne bruke andre mennesker i forskningen våres trenger vi deres tillit, derfor er det en forutsetning at menneskene som deltar i forskningen blir godt ivaretatt (Dalland, 2020, s. 167). Johannessen et al. skriver om de forskningsetiske retningslinjene som kan deles inn i tre typer hensyn en forsker må ta. De tre hensynene er; «informantenes rett til selvbestemmelse og autonomi», «forskerens plikt til å respektere informantenes privatliv» og til slutt «forskerens ansvar for å unngå

skade» (Johannessen et al, 2021, s. 45). Ved behandling av personopplysninger knyttet til forskningsprosjektet, må det søkes til NSD (Bergsland & Jæger, 2022, s. 49). Jeg behandler ingen personopplysninger i mitt prosjekt. Jeg kun bruker notater jeg skriver ned selv uten å gi noe informasjon som gjør at det kan spores tilbake til hvem informanten er, dermed er det ikke behov for å søke til NSD.

Informantens rett til selvbestemmelse og autonomi går ut på at de som deltar i forskningen gir samtykke frivillig og har rett til å trekke seg på hvilket som helst tidspunkt, og er informert om denne retten (Johannessen et al, 2021, ss. 45-46). Jeg har derfor utarbeidet et samtykkeskjema, med informasjon om prosjektet og om informantens rettigheter (Vedlegg 1) . Det var viktig at informanten kan ta et informert valg om å delta i en slik prosess, derfor har jeg skrevet i samtykkeskjemaet formålet med prosjektet, problemstillingen, hva det innebærer for informanten å delta og informert om at det er frivillig å delta. Prosjektet har utviklet seg noe underveis, og ikke alle avgjørelser var tatt da informanten krysset av på samtykkeskjemaet. Derfor har jeg informert informanten om hva jeg hadde planlagt før gjennomførelsen, slik at informanten er forberedt og har mulighet til å gi beskjed om i forkant om det ikke er greit.

Forskerens plikt til å respektere informantens privatliv går ut på å anonymisere alle deltagere i prosjektet, og informantens rett til å velge hva personen ønsker å dele om seg selv (Johannessen et al, 2021, s. 46). Alt som er gjort og skrevet ned av observasjoner og i samtaler i dette prosjektet er anonymisert, og det er ikke delt opplysninger som gjør at deltager kan indentifiseres. I samtalene i etterkant av samlingsstundene noterte jeg samtidig, dette fører til at alt som blir sagt ikke blir skrevet ned helt ordrett, og at deler av samtalen ikke blir med. Derfor var det viktig at informanten var enig i det som ble skrevet ned, og fikk en mulighet til å utdype, forandre eller fjerne deler av notatene som hun ikke ønsket at skulle deles.

Det siste punktet omhandler forskerens ansvar for å unngå skade. Dette punktet handler om at om forskeren vet at det som blir gjort i undersøkelsen kan påføre noen skade skal forskeren la være (Johannessen et al, 2021, s. 46). Punktet handler også om konsekvensene prosjektet kan ha for deltagerne, da både negative og positive konsekvenser(Bergsland & Jæger, 2022, s. 49). Det blir derfor viktig at forskeren tenker gjennom hvilke konsekvenser et slikt prosjekt kan ha. En av konsekvensene ved mitt prosjekt kan være økt kunnskap hos personalet og gi

barnegruppen erfaringer. Dette ved at prosjektet kan ha ført til refleksjoner i etterkant som kan ha gitt personalet et kunnskaps-løft. Dette opplevde jeg at skjedde, ved at personalet på siste samlingsstunden var veldig engasjert og kom med innspill til gjennomførelsen. Det kan derfor tenkes at prosjektet inspirerte til videre arbeid.

4. Presentasjon av funn og drøfting

I denne delen av bacheloren vil jeg presentere og drøfte mine funn i lys av problemstillingen og med bakgrunn i teorien fremstilt i teorikapittelet. Jeg vil drøfte hvordan funnene kan være med på å besvare problemstillingen min som igjen er «hvordan kan bruk av fortelling i samlingsstund kan bidra til å skape fellesskapsfølelse hos barn?». Først vil jeg gå gjennom hvordan jeg har valgt å bruke rekvisitter i prosjektet. Videre har jeg delt inn gjennomføringen av prosjektet inn i tre deler, en del for hver samlingsstund jeg har hold. Konteksten til observasjonene er tatt med, da dette er en del av observasjonen. Til slutt tar jeg for meg hva som kom frem i samtalene med pedagogisk leder.

4.1. Bruk av virkemidler

Når jeg skulle planlegge første samlingsstunden hadde jeg som fokus at barna skulle bli kjent med fortellingen, da jeg var usikker på om de hadde kjennskap til skinnvotten fra før av. Jeg ønsket å ha med hele barnegruppen, da temaet var fellesskap. Dette førte til at jeg ikke ønsket å bruke en bildebok, da det blir utfordrende for alle barna å få se. Likevel ønsket jeg å ha noe visuelt til fortellingen. Brendeland skriver at barn i dagens samfunn er mer opptatt av det visuelle enn tidligere, og innehar mye visuell kompetanse (Brendeland, 2009, ss. 32-33). Denne kompetansen ønsket jeg å dra nytte av. Jeg valgte å bruke figurer, og laget de selv for å kunne gi figurene ønsket uttrykk. Jeg ønsket at figurene skulle være enkle, slik at det var bevegelsen av figurene som gjorde de levende, fremfor detaljene. Det var også viktig for meg at figurene hadde forskjellige farger, noe som skiller de ulike karakterene. Olaussen skriver at ved bruk av figurspill kan en fortelling eller et teater bli magisk (Olaussen, 2015, s. 116).

4.2. Felles utgangspunkt

Da jeg kom til barnehagen snakket jeg med pedagogisk leder om hva jeg hadde planlagt og hvilken fortelling jeg hadde som utgangspunkt. Hun fortalte at de akkurat hadde tatt i bruk

fortellingen om skinnvotten som utgangspunkt for et prosjektarbeid. Dette passet bra med hvordan jeg ønsket å jobbe med fortellingen i samlingsstundene. Jeg ønsket å ha et mer omfattende prosjektarbeid om fortellingen for at barna skal bli ekstra godt kjent med skinnvotten og karakterene, men det kunne ikke gjennomføres da det ville blitt for omfattende. Det at avdelingen skulle ha et prosjektarbeid om samme fortelling ville derfor ha positiv innvirkning på prosjektet mitt. Da jeg skulle ha en ledende rolle i samlingsstunden, ble det derfor viktig at de andre i personalet tok på seg ansvaret for å holde ro i barnegruppen. For at den som leder en samlingsstund skal kunne fokusere fullt på samlingsstunden er det viktig å ha med seg personalet, og avtale på forhand hvem som har ansvar for hva (Brendeland, 2009, s. 179).

Observasjon:

Jeg startet med å fortelle hvem jeg var og at jeg skulle ha samlingsstund hos dem idag. Barna var veldig interessert i hvem jeg var. Så tok jeg en runde med barnas navn, der jeg tok barna på skulderen og de sa navnet sitt. Slik at alle ble sett. Så startet jeg å fortelle om fortellingen jeg skulle ha, og spurte barna om de hadde hørt om den før, det hadde de..

Her snakker jeg med barna om fortellingen før jeg starter å fortelle, dette kalles førlesing. Birkeland et al. skriver at førlesing er med på å skape interesse for fortellingen (Birkeland et al., 2018, s.22). Her kunne jeg ha snakket mer om boka, og hørt litt om hva barna husker av fortellingen.

Så startet jeg med å fortelle om at det var en kveld det snødde mye. Vi sang «Se nå snør det». Alle barna var med å sang. Så tok jeg frem en mus. Da ropte et av barna: «Pilemus Silkehår!». Etterhvert begynte flere å rope navnene på dyrene som ble presentert.

Det ble her tydelig at barna hadde godt kjennskap med fortellingen, da de allerede kunne navnene på karakterene. Barna klarte også å koble sammen hvilke av figurene som var hvilken karakter, noe som tyder på at figurene funket som ønsket. Olaussen skriver at figurenes form, farge og hvordan de er laget vil kunne ha stor betydning for barns tolkning og assosiasjon (Olaussen, 2015, s. 124).

Et barn spurte: «Hvorfor er revemor silkesvans rosa? Den er jo egentlig rød». Jeg svarte «Fordi den har litt hvit snø i pelsen, og rød blandet med hvit blir rosa».

Her kom det frem at barnet assosierte karakteren revemor silkesvans som rød, og derfor reagerte på at den nå var rosa. Grunnen til at barnet knyttet sammen karakteren med en bestemt farge kan være at hun hadde et mentalt bilde av karakteren, eller så kan hun ha lest en bok der karakteren er avbildet ol.

Etter fortellingen var ferdig la jeg frem alle dyrene og spurte om noen kunne noen sanger om et av disse dyrene. Han ene ropte «Bjørnefamilie!». Så sang vi sangen om bjørnefamilien. Etter det spurte jeg igjen, da svarte noen «Reven!». Kan du en sang om reven spurte jeg. «Reven sover» svarte han og flirte. Så sang vi «Bjørnen sover» men byttet ut bjørnen med rev. Jeg fortalte barna at det var det jeg hadde for idag, og spurte pedagogisk leder om hun ville sette sammen to og to barn og sende de til lunsj. De pleier å sette sammen to og to barn til å ta hverandre i handa, se på hverandre og gå sammen til spisebordet.

Denne første samlingsstunden var ment som en introduksjon til fortellingen, men det ble tydelig at barna hadde godt kjennskap til den fra før av. Dermed ble denne samlingsstunden mer en introduksjon av hvem jeg var, fremfor en introduksjon til fortellingen. Pedagogisk leder sa dette om samlingsstunden:

Det var veldig fint med fortellingen, med sanger som passet. Da stoppet vi opp litt, og fikk en pause fra fortellingen. Det hadde vært bedre om du kunne fortellingen helt utenat. Barna legger merke til sånt, vi så jo at de ble litt rastløs etterhvert. Om man kan stoffet så godt at man ikke glemmer, da er det lettere å være åpen for innspill. Slik vi så var barna veldig opphengt i dyrene og fargene, her kunne du stoppet opp enda mer.

Dette var noe jeg var enig i. Ved at jeg ikke var nok forberedt ble det også utfordrende for meg å ta barnas innspill. Olaussen skriver at å skulle balansere å ha styring og ta imot barns innspill krever blant annet at fortelleren kan stoffet godt (Olaussen, 2015, s. 75). Strømsø skriver at det ofte kan være en utfordring for pedagogen å skulle være åpen for barnas innspill, da pedagogen ofte kan være opptatt av å følge planen (Strømsø, 2015, s. 169). Dette

var noe jeg kjente på, jeg hadde lagt en plan for samlingsstunden. Jeg hadde planlagt at på slutten av samlingsstunden skulle barna få medvirke i hvilke sanger vi skulle synge, men var ikke forberedt på at det kanskje var deler av fortellingen som barna heller ønsket å fordype seg inn i. Barna viste interesse for figurene og spesielt fargene, hadde jeg vært mer forberedt og kanskje mindre nervøs kunne dette vært noe vi kunne ha utforsket nærmere. Da barna allerede hadde kjennskap til fortellingen, og den ble kanskje for gjentakende, begynte noen etterhvert å bli noe rastløs.

4.3. Deltagelse og barnas medvirkning

Etter at jeg hadde reflektert rundt hva som funket og ikke funket ved forrige samlingsstund begynte jeg planleggingen av den neste. Kristoffersen skriver om viktigheten av å reflektere rundt de valg man tar og stille spørsmål ved det (Kristoffersen, 2015, s. 58). Jeg innså at barna kunne fortellingen og ønsket derfor å gå dypere inn i handlingen og karakterene ved å få barna med aktivt deltagende. Den neste samlingsstunden fokuserte på å lage mer spenning, og å få barna mer aktivt med. Jeg hadde lagt en lyslenke under et hvitt teppe på gulvet, slik at teppet lyste opp. Brendeland skriver om viktigheten av å ta i bruk lyd, lyd og rekvisitter fordi dette er med på å skape interesse og spenning hos barna (Brendeland, 2009, s. 177). Samlingsstunden fant også sted på et annet rom enn barna er vant til.

Jeg startet med å fortelle barna hvem jeg var og at jeg skulle ha en samlingsstund med dem, mens jeg ventet på at den pedagogiske lederen skulle komme. Barna var ivrig på å fortelle meg at maleriene som hang på veggene bak meg hadde de laget. Etter at pedagogisk leder kom, fortalte jeg barna at jeg nå skulle telle dem. Jeg strøk hvert barn på skulderen mens jeg telte, så på dem, smilte og prøvde å få blikk-kontakt.

Så tok jeg frem kofferten og la den på fanget. «Ser dere hva som ligger på gulvet her?» sa jeg mens jeg strøk på teppet. «Det er lys» Sa et barn. «Ja det er lys, men hva med teppet?» svarte jeg. «Hvit» ropte et barn. «det er snø!» ropte et annet barn. «Ja det er snø» Sa jeg. Et av barna begynte å trippe med føttene og sa: «Mannen mista votten sin» (som er starten for fortellingen om skinnvotten). «Ja! Nå skal jeg fortelle dere fortellingen om skinnvotten» sa jeg. Jeg dro frem et og et dyr, og spurte barna hvem det var, og hva de trodde dyret kom til å si. Barna klarte å gjenfortelle det meste, slik som; Hvem er dette? Barna ropte i kor: «Friskefrosk langelår». Jeg spurte: «Hva tror dere han vil når han ser votten?» Barna svarte: «Han vil inn!». Jeg fortalte: «Så spurte han om det var noen inne i votten. Og musa svarte at det var Pilemus silkehår. Hva tror dere friskefrosk Langelår sier da?» «Kan jeg få komme inn!» sa barna. Jeg svarte: «Ja, Kan jeg få komme inn?» (Beveger frosken mens jeg stiller spørsmålet). Jeg fortsatte: «Hva tror dere pilemus silkehår svarer da?» Barna svarte: «Ja! Bare kom inn!». Jeg gjentok: « Ja! Bare kom inn!» (Beveger på Pilemus Silkehår)

De fleste barna var veldig deltagende verbalt, og svarte på det meste. De som ikke var like verbalt deltagende på spørsmålene jeg stilte satt likevel og fulgte nøye med. De satt også lent forover, på kanten av benken med øynene festet på karakterene og meg. Dermed kan det tolkes som at jeg klarte å lage spenning, ved at barna viste med kroppen sin at de fulgte med. Mye av det som gjorde fortellingen spennende denne gangen kan handle om hvordan jeg hadde forberedt det fysiske rommet. Brendeland tar opp hvordan bruken av lyd, lys og rekvisitter i samlingsstunden kan stimulere interesse og nysgjerrighet hos barna (Brendeland, 2009, s. 177).

Hvordan tror du barna opplevde fortellingen denne gangen?

Jeg opplevde det som...de var mer med denne gangen. Det tenker jeg handler om stemningen du laga, du ramma det på en måte inn. Også er det veldig fint at du startet med å telle. Det er jo barna vant til.

Her beskriver pedagogisk leder at barna var med deltagende denne gangen, og knyttet dette sammen med måten jeg arbeidet for å skape spenning. Ved at jeg hadde dempet lyset og lagt ned et teppe med lys under kan jeg ha vekket interesse hos barna. Videre kan stemmebruken,

kroppsspråk og hvordan jeg bevegde figurene ha vært med på å holde på interessen til barna. Spenning kan skapes ved bruk av mimikk og stemmebruk (Birkeland et al., 2018, s. 22).

(Barn løper inn og roper opp navnet på tre av dyrene fra fortellingen, for å så løpe tilbake)

Midt under samtalen med pedagogisk leder kommer denne energiske gutten løpende inn for å rope opp navnene på noen av dyrene. Det blir tydelig at denne samlingsstunden interesserte denne gutten, da han ikke klarer å legge fra seg fortellingen i etterkant av samlingsstunden.

4.4 Fellesskapsfølelse

Som nevnt tidligere har de to andre samlingsstundene ledet opp til denne samlingsstunden, som virkelig skulle handle om fellesskap. Dette samlingsstunden skulle barna spille ut fortellingen, og jeg valgte derfor først å ha en aktivitet for å varme opp og for å gjøre barna enda mer kjent med karakterene. Rønningen skriver at den voksne skal legge til rette for at barna får utforsket temaer i et dramaforløp (Rønningen, 2015, s. 92). Den første øvelsen er med på å la barna utforske de ulike karakterene i fortellingen. Slik som nevnt tidligere er rekvisitter med på å styrke fiksjonen (Kristoffersen, 2015, s. 56). Dette har jeg selv opplevd i barnehagen, hvordan bruk av ansiktsmaling, kostymer og andre rekvisitter gjør at barn lettere går inn i rolle. Jeg valgte å lage en krone til hver karakter i samme farge som figurene av dyrene jeg hadde laget, og med et bilde av dyret foran. Barna skulle også få utdelt figuren, slik at de kunne selv bestemme om de ville selv være karakteren eller om figuren var det. Jeg og pedagogisk leder hadde laget en hule under et bord, som skulle symbolisere skinnvotten.

Et barn spurte: «Hva skal vi?» «Skal vi leke skinnvotten?». Hun hadde observert meg lage kronene gjennom vinduet tidligere. Jeg svarte: «Ja det skal vi, men først tenkte jeg at vi skulle bli litt kjent med alle dyrene» «Okei» Sa barnet. «Vet dere hvem dette er?» (Jeg tar frem musen) Noen ropte «Mus!» mens andre ropte «Pilemus silkehår!». Jeg svarte: «Ja en mus, og hva tror dere pilemus silkehår sier?» «Piip, piip» (alle begynner å lage pipe-lyder). «Hvordan går en mus da?» spurte jeg. «Sånn her» Ene jenta begynner å krabbe på gulvet, alle barna begynner å følge etter på gulvet mens de lager muse-lyder. Slik fortsetter vi gjennom alle dyrene. Alle barna var med på alle dyrene unntatt 2 barn, som ville sitte å se på de siste gangene.

Her var alle barna deltagende, og hermet etter hverandre. Greve skriver at barn kan ofte gjøre det samme som andre barn fordi de ønsker å høre til, være lik: «Imitasjon er et uttrykk for et ønske om å være lik, og kan være en måte barna bruker for å få innpass i leken» (Greve, 2018, s. 390). Det kan derfor tenkes at denne aktiviteten førte til at barna viste et ønske om å være en del av fellesskapet, og bekreftet hverandre.

Etter å ha gått gjennom alle dyrene fortalte jeg bara at vi nå skulle leke fortellingen, og at alle barna skulle være ett av dyrene i fortellingen. Da ropte en ut: «Jeg vil være revemor». Til det svarte jeg: «Jeg tenker at jeg skal trekke hvilke dyr dere blir». Så trakk jeg opp en og en figur til hver av barna, og de fikk en krone på med bilde av figuren.

Her kunne jeg valgt å være strategisk i valg av rollene, slik at de som var mest deltagende og utadvendt fikk de mer krevende rollene. De barna som virket mest skeptisk og kanskje syntes det var litt skummelt kunne fått karakterene som er til slutt, slik at de kunne se på de andre ført og kanskje hermet etter, også unngått at de får de mer krevende rollene. Samtidig kunne dette også ført til at de ikke fikk utfordret seg og kjent på den samme mestringsfølelsen.

Olaussen skriver om viktigheten av at barn får erfaringer med å ytre seg foran andre (Olaussen, 2015, s. 77). Han ene gutten som ikke ville spille ut de siste dyrene velger jeg å kalle Per. Per virket noe skeptisk i starten, men fikk på seg et stort smil etter å ha fått på seg kronen med karakteren. Jeg valgte også å gi alle barna figuren som jeg hadde brukt ved de tidligere samlingsstundene, slik at de kunne velge mellom å spille karakteren selv eller bruke figuren og leke det ut med dem. Dette henger sammen med det Olaussen skriver om bruk av figurspill, noe som minner om barns lek, da barn ofte gir liv til objekter (Olaussen, 2015, s.

116). Tanken her var da at bruk av figuren kunne hjelpe barna inn i dramatiseringen, ved at det minner om lek.

Så startet vi dramatiseringen av fortellingen. Jeg startet med å spørre barna: «Hvordan startet fortellingen da?». Et barn svarte: «Det var en gammel mann som gikk tur med hunden sin», «Ja, det var det» svarte jeg. Så spilte jeg den gamle mannen mens pedagogisk leder spilte hunden.

Her går jeg og pedagogisk leder frem som et eksempel på hvordan man kan spille ut fortellingen. Dette var ikke en planlagt handling, men noe som ble improvisert. Dette henger sammen med det Kristoffersen skriver om den voksnes deltagelse i dramaforløp som krever evnen til å improvisere (Kristoffersen, 2015, s. 61).

Jeg fortalte historien og barna spilte ut

Her satte jeg rammene for utspillingen av fortellingen, mens barna fikk frihet til å spille ut fortellingen slik de ville. Larsen skriver om nettopp dette i et dramaforløp, der den voksne skal lage rammene rundt og la barna få frihet til å spille ut (Larsen, 1997, s. 46).

Når et nytt dyr kom og spurte om å få komme inn i votten svarte barna: «Bare kom inn»

Dette er et sitat fra fortellingen som initierer til inkludering. I samtalen i etterkant av samlingsstunden sa pedagogisk leder dette:

«Sitatet «Bare kom inn» fra fortellingen har blitt en gjenganger, det er noe jeg har hørt at går igjen i leken til barna».

Det kan derfor tolkes som at dette sitatet fra fortellingen gjør det lettere for barna å inkludere og bli inkludert i lek, da de bruker dette sitatet mye i leken. Kibsgaard skriver at for å kunne delta i lek trenger man kunnskap om hvordan man kan delta i leken, som man tilegnes ved erfaring (Kibsgaard, 2018, s. 358). Det kan derfor tenkes at barna får viktige erfaringer på hvordan man kan gå frem for å få inngå i lek med andre.

Så samarbeidet barna for å lage plass under bordet til alle. Det ble så trangt under bordet tilslutt at alle måtte legge seg på magen og skvise seg sammen for å få plass. Etter alle hadde plassert seg i votten fortalte jeg at den gamle mannen kom tilbake igjen, og at hunden begynte å bjeffe på skinnvotten. Alle barna spratt opp og satte seg i vinduskarmen igjen. Unntatt Per som stod igjen og flirte bak bordet. Før han så løp under bordet og satte seg med de andre.

Så spurte Per: «Kan vi leke det igjen?»

Her blir det tydelig at personalet i barnehagen har arbeidet med å etablere regler og rutiner ved samlingsstunder, som barna også er godt kjent med. Barna forstod at når dramatiseringen var ferdig skulle de sette seg tilbake på plassene sine. Ved at barna har godt kjennskap til tydelige regler og rutiner kan føre til at det blir lettere for alle barn å delta aktivt i samlingsstunden (Brendeland, 2009, ss. 59-60). Kanskje var dette et viktig grunnlag for at Per skulle tørre å delta mer aktivt. Per som virket skeptisk og kanskje litt sjenert i starten, ved at han ikke ønsket å spille ut hvordan dyrene går og lydene de lager, virket nå mye mer selvsikker. Han stod igjen, flirte og gjorde seg litt til. Tilslutt bekreftet han at dette opplegget var noe han fant veldig gøy ved å spørre om vi kunne leke det igjen.

Pedagogisk leder svarte: «Vi kan ikke det nå, nå skal vi spise, men vi kan leke det igjen en annen gang.», barnet svarte: «Okei». Etter dette hadde jeg og pedagogisk leder en samtale, før vi gikk tilbake. (Barnet med særskilte behov velger jeg å kalle Ola). Ola hadde fortsatt på seg kronen med ulven aldrimett avbildet på. Mammaen til Ola kom inn og sa: «Kom Ola nå skal vi hjem», Ola svarte «Jeg heter ikke Ola, jeg heter Ulven Aldrimett!»

I selve aktiviteten ble det ikke tydelig for meg om Ola fant opplegget interessant eller ikke. Det at han ikke tok av seg kronen, og ikke ønsket å gå ut av rolle sier meg at Ola likte å dramatisere fortellingen. Sjøvik skriver barn med særskilte behov kan ha ekstra utfordringer for å bli en del av fellesskapet (Sjøvik, 2014, s. 39). Denne aktiviteten kan ha vært med på å gi Ola fellesskapsfølelse, og en positiv opplevelse i lek med andre barn.

En kan argumentere for at denne aktiviteten var samlende og styrket fellesskapet ved at alle barna var deltagende og ga tegn til at de fant aktiviteten givende. Barna fikk også øvelse på hvordan man kan bli med i lek og hvordan man kan inkludere andre i leken. Ved at barna

måtte spørre om å få komme inn i «votten», noe som minner om å spørre om å få bli med i leken. Til dette svarte barna «bare kom inn», som kan minne om å svare «bare bli med». Dermed får barna viktig øvelse på hvordan å bli med i lek. Slik pedagogisk leder beskrev det, ble dette sitatet noe barna brukte flittig i lek.

Pedagogisk leders observasjon av samlingsstunden:

Jeg observerte at du denne gangen tok mer styring, samtidig som du ga plass til at barna får medvirke. Hvis de får bestemme alt, går det skeis. Jeg observerte at du var veldig rolig denne gangen, spesielt i forhold til første gangen. Du så hva som engasjerte dem, også ga du dem respons. Du la deg på en nøytral linje, og lot dem ta showet samtidig som du hadde styring på dem. Det synes jeg var fint.

Det pedagogisk leder beskriver her er at jeg ga rom til barnas medvirkning. Ved at jeg i starten lot barna vise meg hvordan de ulike dyrene går, noe som var improvisert. Her hadde jeg bare planlagt at vi skulle snakke om de ulike dyrene, og være åpen til hvordan barna ønsket å utspille det fra der. I rammeplanen for barnehagen står det «Alle barn skal få erfare å få innflytelse på det som skjer i barnehagen» (Kunnskapsdepartementet, 2021, s. 19). Pedagogisk leder nevner også balansen mellom å la barna medvirke og å holde på styringen, slik at barna ikke tar over. Olaussen skriver om når man forteller fortellinger til barn må man gi plass til barnas innspill, men samtidig er det fortellerens oppgave å sette grenser om nødvendig (Olaussen, 2015, s. 75).

4.5 Samtaler med pedagog

Hva er viktig for å skape en fellesskapsfølelse hos barna?

Generelt? Jeg har troa på et felles utgangspunkt. Ved å jobbe i prosjekt, så har man i vertfall noe felles. Det er viktig å skape et inkluderende miljø, sette ord på det som er inkluderende slik som: «Så hyggelig at du sier hei til meg»... og at de må se på hverandre etter alle samlingsstundene. Fellesskap handler om å ta vare på hverandre. Jeg har veldig troa på å gjøre felles prosjekt, å gå på felles tur eller ha felles opplevelser. Også har jeg veldig tro på forutsigbarhet, at man vet hva man går til hver dag. Ved at barna vet hvem de skal være med, hvilke voksne de skal forholde seg til, og har faste holdepunkter i løpet av dagen som samlingsstund, spise sammen, felles opplevelser. At vi voksne er gode på å gjøre ting sammen med ungene er viktig. Vi kan ikke fortelle skinnvotten og forvente at de leker fortellingen etter.

Informanten beskriver fellesskap som å ha noe til felles, da opplevelser eller et felles utgangspunkt. Hun drar også frem viktigheten av at de voksne er deltagende. Olaussen skriver at i samspillet mellom barn og voksne kan en fortelling ble grunnlaget for lek, og utvikle seg til å utforske å skape egne fortellinger (Olaussen, 2015, s. 67).

Har du observert at noen deler av fortellingen går igjen i barnas lek og/eller samtaler?

Ja de har brukt det mye. Ikke i uteleken enda, men hvis jeg hadde satt i gang skinnvotten-lek ute tror jeg de hadde blitt med. Sitatet «Bare kom inn» fra fortellingen har blitt en gjenganger, det er noe jeg har hørt at går igjen i leken til barna. Eventyret er ganske fint, jeg hører de snakker mye om det.

Det blir tydelig at fortellingen om skinnvotten har påvirket barns lek, ved at barna har tatt med seg deler av fortellingen. Kristoffersen skriver at arbeid med fortellinger i barnehagen kan føre til at barna blir inspirert til felles lek, da de har noe til felles som er kjennskap til fortellingen (Kristoffersen, 2015, s. 53).

Er det noe du ønsker å legge til?

Det å skynde seg er veldig vanlig når en skal formidle noe - eks et eventyr. Vi vil jo helst bli fort ferdig. men det er lurt å bruke tid . Da rekker barna å ta innover seg inntrykkene og samle seg rundt det som formidles. Og vær tålmodig. " uro " trenger ikke å bety at barna kjeder seg - de kan finne fokus bare ved at du gjør om stemmen din el synger en sang el bryter noe i fortellingen. Det gjør jo du så fint. Gjentakelse er veldig fint - da det skaper forutsigbarhet for barna.

Her nevner pedagogisk leder forutsigbarhet, ved at jeg bruker gjentakelser i prosjektet. Både fortellingen blir gjentatt og fortellingen i seg selv inneholder gjentakelser. Å telle antall barn er en rutine barna er vant med at de gjør i starten av samlingsstunden. Pedagogisk leder har fortalt meg at de gjør dette for å sørge for at alle føler seg sett. Derfor valgte jeg å videreføre denne handlingen, da det er en rutine barna kjenner godt og som de har en god begrunnelse for. Gode rutiner gir trygghet, ved at man får forutsigbarhet i hverdagen (Drugli, 2017, s. 164).

5. Avslutning

Innledningsvis skrev jeg om viktigheten av å gi barn felles referanser i barnehagen slik at barna kan ha en felles impuls eller referanse for lek. Dette er et tema jeg har valgt å ta tak i da det er relevant til hvordan barn idag kan ha veldig varierte inspirasjonskilder, enn det jeg kanskje hadde når jeg vokste opp. Barn trenger erfaring med lek sammen med andre, da disse erfaringene gir viktig lekkompetanse som igjen vil gjøre det lettere å komme inn i lek (Kibsgaard, 2018, s. 358). Jeg valgte å bruke en fortelling som utgangspunkt for mitt prosjekt, for å gi barna en felles referanse de kan ta med inn i lek. Fortellingen som ble valgt har som tema at det er plass til alle, noe som passer godt med tematikken til prosjektet. Barna viste også interesse for fortellingen, noe som tyder på at det var et riktig valg.

Problemstillingen som jeg har jobbet med i denne oppgaven er «Hvordan kan bruk av fortelling i samlingsstund bidra til å skape fellesskapsfølelse hos barn». Med en problemstilling slik jeg har valgt, finnes det ikke nødvendigvis et enkelt svar. Jeg har i min bacheloroppgave testet ut en arbeidsmåte for å skape fellesskapsfølelse i samlingsstunden, ved å bruke en fortelling som utgangspunkt. Gjennom tre planlagte samlingsstunder med en barnegruppe fikk jeg funn som tyder på at barna opplevde å være en del av fellesskapet. Blant annet var alle barna deltagende på dramatiseringen av fortelling, og ga tegn til at de fant det spennende. Tegnene de ga på at de likte aktiviteten var å spørre om å gjøre det igjen, ønske å forbli i rollen og gi kroppslige tegn slik som å smile underveis. Barna tok også med seg fortellingen inn i fri-leken, da sitatet «bare kom inn». Jeg ble også fortalt at fortellingen hadde blitt et samtaleemne innad i barnegruppen, noe som vil si at fortellingen har blitt et felles referansepunkt. På bakgrunn av mine funn kan barnegruppen ha fått gode erfaringer med å arbeide med en felles fortelling, og prosjektet kan ha bidratt til å skape fellesskapsfølelse.

Funnene mine viser til at dramaforløp er en god arbeidsmåte for å skape fellesskapsfølelse hos barn. Jeg har selv gode minner fra å være en del av et fellesskap fra egen barndom, da min far leste for meg og min bror. Jeg håper med denne bacheloroppgaven at jeg kan inspirere andre til å arbeide mer med å skape slike magiske opplevelser som jeg selv opplevde som barn, og som jeg håper barnegruppen i prosjektet opplevde.

6. Referanseliste

- Bergsland, M. D., & Jæger, H. (2022). Bacheloroppgaven. I M. D. Bergsland, & H. Jæger (Red.), *Bacheloroppgaven i barnehagelærerutdanningen* (2. utg.). Cappelen Damm Akademisk.
- Birkeland, T., Mjør, I., & Teigland, A.-S. (2018). *Barnelitteratur sjangrar og teksttypar* (4. utg.). Cappelen damm akademisk.
- Brendeland, T. A. (2009). *Magiske samlingsstunder*. Pedagogisk forum.
- Dalland, O. (2020). *Metode og oppgaveskriving* (7. utg.). Gyldendal.
- Dardanou, M., & Pesch, A. M. (2020). Se på min samlingsstund! I A. Eriksen, & B. Isaksen (Red.), *Kunsten å samles*. Universitetsforlaget.
- Drugli, M. B. (2017). *Liten i barnehagen* (3. utg.). Cappelen Damm Akademisk.
- Eriksen, A., & Isaksen, B. (2020). Innledning: Kunsten å samles. I A. Eriksen, & B. Isaksen (Red.), *Kunsten å samles*. Universitetsforlaget.
- Fangen, K. (2015) Kvalitativ metode. Forskningsetisk bibliotek. Hentet fra:
<https://www.etikkom.no/FBIB/Introduksjon/Metoder-og-tilnarminger/Kvalitativmetode/>
- Greve, A. (2018). Barns vennskap og jevnaldningsrelasjoner. I V. Glaser, I. Størksen, & M. B. Drugli (Red.), *Utvikling, lek og læring i barnehagen - forskning og praksis* (2. utg.). Fagbokforlaget.
- Hovik, L. (2011). Grenser og terskler i barneteater for de minste. I M. S. Liset, A. Myrstad, & T. Sverdrup (Red.), *Møter i bevegelse - Å improvisere med de yngste barna*. Fagbokforlaget.
- Jæger, H., Hopperstad, M. H., & Torgersen, J. K. (2016). Barnekultur: kultur for, av og med barn. I H. Jæger, & J. K. Torgersen (Red.), *Barnekultur*. Cappelen Damm AS.
- Johannessen, A., Tufte, P. A., & Christoffersen, L. (2021). *Introduksjon til samfunnsvitenskapelig metode* (6. utg.). Abstrakt forlag.
- Kibsgaard, S. (2018). Den livsviktige leken. I V. Glaser, I. Størksen, & M. B. Drugli (Red.), *Utvikling, lek og læring i barnehagen* (2. utg.). Bergen: Fagbokforlaget.
- Kristoffersen, B. (2015). Gunilla Lindqvist lekpedagogiske arbeidsmåte - en didaktisk modell. I A. Hammer, & G. Strømsøe (Red.), *Drama og skapende prosesser i barnehagen*. Fagbokforlaget.
- Kunnskapsdepartementet. (2021). *Rammeplan for barnehagen: Innhold og oppgaver*. Fagbokforlaget.

- Larsen, A. K., & Slåtten, M. V. (2019). *En bok om oppvekst* (5. utg.). Fagbokforlaget.
- Larsen, A.-M. (1997). *Fortellinger og dramaforløp*. Cappelen akademisk forl.
- Liset, M. S., Myrstad, A., & Sverdrup, T. (2011). Innledning: Møter i bevegelse. I M. S. Liset, A. Myrstad, & T. Sverdrup (Red.), *Møter i bevegelse - Å improvisere med de yngste barna*. Fagbokforlaget.
- Olaussen, I. (2015). Fortellingen som dreiepunkt for barns uttrykk. I A. Hammer, & G. (Strømsøe (Red.), *Drama og skapende prosesser i barnehagen*. Fagbokforlaget.
- Olaussen, I. (2015). Når leken gir liv - animasjon og figurteater i barnehagen. I A. Hammer, & G. Strømsøe (Red.) , *Drama og skapende prosesser i barnehagen* . Fagbokforlaget.
- Rønningen, L. H. (2015). Den fabelfaktiske fortellingen - en interaktiv metodikk for kreativ utforsning og læring. I A. Hammer, & G. Strømsøe (Red.) , *Drama og skapende prosesser i barnehagen* . Fagbokforlaget.
- Sjøvik, P. (. (2014). En barnehage for alle med mangfold som ressurs. I P. Sjøvik (Red.), *En barnehage for alle - spesialpedagogikk i barnehagelærerutdanningen* (3. utg.). Universitetsforlaget.
- Strømsøe, G. (2015). Kom, skal vi leke gamle dager? I A. Hammer, & G. Strømsøe (Red.), *Drama og skapende prosesser i barnehagen*. Fagbokforlaget.
- Thagaard, T. (2018). *Systematikk og innlevelse - en innføring i kvalitative metoder* (5. utg.). Fagbokforlaget.

7. Vedlegg:

7.1 Vedlegg 1: samtykkeskjema

DronningMaudsMinne

HØGSKOLE FOR BARNEHAGELÆRERUTDANNING

Vil du delta i bachelorprosjektet

Fellesskap i samlingsstund

Dette er et spørsmål til deg om å delta i et bachelorprosjekt hvor formålet er å *se på hvordan samlingsstund med fokus på fortelling kan bidra til barns fellesskapsfølelse*. I dette skrevet gir jeg deg informasjon om målene for prosjektet og hva deltakelse vil innebære for deg.

Formål

I prosjektet skal jeg være deltagende observatør i to planlagte samlingsstunder med utgangspunkt i en fortelling. I etterkant av samlingsstundene ønsker jeg samtale med pedagogisk leder om hva hun har observert under samlingsstunden, og synspunkt rundt prosjektet. I etterkant av prosjektet ønsker jeg en samtale med pedagogisk leder noen dager- uker i etterkant av samlingsstundene, for å høre om hun har sett deler av fortellingen/samlingsstunden gå igjen i barns lek, og generelt erfaringer med bruk av fortelling for å skape fellesskapsfølelse.

Prosjektets problemstilling er: «Hvordan kan bruk av fortelling i samlingsstunden bidra til fellesskapsfølelse?»

Informasjonen skal kun brukes i bacheloroppgaven.

Hvem er ansvarlig for forskningsprosjektet?

Dronning Mauds Minne Høgskole for barnehagelærerutdanning er ansvarlig for prosjektet.

Hva innebærer det for deg å delta?

Å delta i prosjektet innebærer å observere to planlagte samlingsstunder, delta i samtaler i etterkant av samlingsstundene og til slutt en samtale dager etter siste samlingsstunden.

Det er frivillig å delta

Det er frivillig å delta i prosjektet. Hvis du velger å delta, kan du når som helst trekke ditt samtykke fram til prosjektets slutt, uten å oppgi noen grunn.

Hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger

Jeg/vi vil bare bruke opplysningene om deg til formålene jeg/vi har fortalt om i dette skrivet. Jeg/vi behandler opplysningene konfidensielt og alle navn anonymiseres.

Prosjektet skal avsluttes når oppgaven leveres, 28.04.2023

Med vennlig hilsen Cecilie Bjørkhaug

Veileder:

Barbro Djupvik og Mirjam Dahl Bergsland

Student:

Cecilie Bjørkhaug

Samtykkeerklæring

Jeg har mottatt og forstått informasjon om prosjektet *Fellesskap i samlingsstund*. Jeg samtykker til:

- å delta i observasjon av samlingsstund og samtaler i etterkant.

Dato:

Siden prosjektet ikke er behandlet av NSD, kan jeg/vi ikke innhente din underskrift. Samtykket blir derfor gitt ved at du krysser av i boksen ovenfor.